

Lausunto Kristiinankaupunki-Nokia voimajohtohankkeen täydennetystä YVA-selostuksesta ja Natura-arvioinnista

Rakennus- ja ympäristölautakunta 13.12.2022 § 11

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ilmoittaa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukaisesti Fingrid Oyj:n Kristiinankaupunki-Nokia 400 +100 kilovoltin voimajohtohankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelman (YVA-ohjelman) vireilläolosta hankkeen vaikutusalueella ja pyytää vaikutusalueella olevien tahojen lausuntoa asiasta. Tarkasteltavat voimajohtoreitit sijoittuvat Kristiinankaupungin, Karijoen, Isojoen, Kankaanpään, Karvian, Parkanon, Ikaalisten, Ylöjärven, Hämeenkyrön ja Nokian kuntien alueille.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa edellytetään arviointimenettelyn soveltamista jännitteeltään vähintään 220 kilovoltin maanpäällisille voimajohtojen, joiden pituus on yli 15 kilometriä. Tässä ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tarkastellaan kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj:n uutta Kristiinankaupunki ja Nokian välistä 400+100 kilovoltin voimajohtoyhteyttä. Hanke on tarkoituksenaan vahvistaa olemassa olevaa kantaverkkoa sijoittamalla uusi voimajohtoyhteys nykyisten voimajohtojen rinnalle niiltä osin kuin mahdollista ja osin rakentaa myös uutta johtoaluetta. Rakennettavan voimajohtoyhteyden pituus on noin 159-178 kilometriä toteutettavasta vaihtoehdosta riippuen (kuva 1). Hanke on tarpeellinen kantaverkolle asetetun käyttövarmuusvaatimuksen turvaamiseksi, kun sähkösiirron tarve kasvaa suunnitteilla olevan tuulivoimarakentamisen johdosta ympäröivillä alueilla. Arviointiohjelmassa todetaan, että hankkeella turvataan kantaverkon käyttövarmuusvaatimus ja pystytään säilyttämään sähkö hinta yhtenäisenä koko Suomessa, mikä on osa Fingridin lakisääteisiä tehtäviä. YVA-ohjelman mukaan hankkeen toteuttamatta jättäminen ei ole mahdollista, koska sähkösiirtoa ei voida tulevaisuudessa hoitaa nykyisellä kantaverkolla ja jo päätetyillä verkkoinvestoinneilla ilman haitallisia siirtokapasiteettirajoituksia. Sähkömarkkinain mukaan verkon siirtokapasiteetin on oltava riittävä varmistamaan edellytykset Suomen säilymisenä yhtenä hinta-alueena.

YVA-menettely jakautuu kahteen päävaiheeseen eli arviointiohjelman ja arviointiselostukseen. Ensimmäisessä vaiheessa laaditaan arviointiohjelma, joka on tämän lausunnon aiheena.

Arviointiohjelman tulee sisältää tarvittavat tiedot hankkeesta ja sen kohtuullisista vaihtoehdoista, kuvaus ympäristön nykytilasta, ehdotus arvioitavista **ympäristövaikutuksista** ja niiden selvittämisestä sekä suunnitelma arviointimenettelyn järjestämisestä. Koska arviointiohjelman aineisto on laaja, niin tässä lausunnossa keskitytään lähinnä Parkanon kaupungin alueelle suunniteltujen voimajohtolinjauksien ympäristövaikutusten huomioon ottamiseen arviointiohjelmassa. Pohjana ja apuna tälle lausunnon on käytetty sovelletusti Ympäristöministeriön yhteysviranomaiselle tarkoitettu ympäristövaikutuksen tukiaineistoa; arviointiohjelmalausunnon tarkistuslista.

Kuvaus hankkeesta

Kyseessä on Kristiinankaupunki –Nokia 400+100 kilovoltin voimajohtohanke. Arviointiohjelmassa on kuvattu hanke ja esitetty sille perusteluksi se, että voimajohtoyhteys tarvitaan kantaverkolle asetetun

käyttövarmuusvaatimuksen turvaamiseksi, kun sähkösiirto kasva Suomen tavoitellessa hiilineutraaliutta vuonna 2035. Perusteluina hankkeelle on esitetty, että Fingridillä on sähkömarkkinalakiin perustuvat velvoitteet järjestelmävastuusta ja verkon kehittämisestä. Fingrid tarkastelee kantaverkon kehittämistä kokonaisuutena ennakoiden sähkösiirtotarpeet laaja-alaisesti ja pitkäjänteisesti 20-30 vuotta eteenpäin. Verkon vahvistustarpeet perustuvat sähkön kulutusennusteisiin ja tuotantokapasiteetin muutoksiin sekä sähkön tuonnin ja viennin kehittymiseen.

Hankeen vaihtoehdot

Ympäristövaikutusten arviontiohjelmassa tulee selvittää ne kohtuulliset vaihtoehdot, jotka hankeen erityisominaisuuksien kannalta ovat varteen otettavia. Arvioitavien vaihtoehtojen rajausta tulee myös perustella pätevästi. Muita kysymyksiä, joihin arviontiohjelman tulee vastata ovat: Onko erilaisia vaihtoehtotyyppisiä riittävästi? Onko perusteltu esittää muita kohtuullisia lisävaihtoehtoja annetun palautteen asiasta? Onko hanketta ei toteuteta-vaihtoehto eli ns. 0-vaihtoehto määritelty ja kuvattu oikein ja onko sen tarpeettomuus perusteltu pätevästi? Onko vaihtoehtojen kuvaus täsmällinen? Selvitetäänkö varsinaiseen arviontiin valittujen vaihtoehtojen vaikutuksia tasapuolisesti ja onko perusteltua käsitellä näitä eritasoisesti? Onko vaihtoehtojen vertailumenetelmä esitetty ja sen periaatteet kuvattu?

Valtioneuvosto on vuonna 2017 määritellyt Suomea koskevat valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet (VAT), jotka ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet koskevat hankkeita, joilla on aluerakenteen, alueiden käytön, liikenneverkon ja energiaverkon kannalta laajempi kuin maakunnallinen merkitys. Kantaverkon voimajohdon rakentaminen on valtakunnallisesti merkittävä hanke. Alueidenkäyttötavoitteiden mukaan rakentamisessa on ensisijaisesti hyödynnettävä nykyisiä johtokäytäviä. Tämä vaatimus on kaiken kaikkiaan järkevä, koska uusien voimajohtolinjojen perustaminen vaatii mittavia selvityksiä ja aiheuttaa eri tahoille vielä merkittävämpiä muutoksia kuin vanhaa linjaa hyödynnettäessä. Suomessa ei ole olemassa virallisia voimajohtojen sijoittamista koskevia ohjeita. Fingridin tavoitteena on välttää asutuksen, päiväkotien, leikkikenttien ja koulujen läheisyyttä. Tämä perustuu ihmisten mahdollisiin terveysvaikutushuoliin.

Parkanon osalta Fingrid on esittänyt kahta erillistä vaihtoehtoa voimajohdon sijoittamiselle. Eteläisempi reitti kulkisi Pirttijärven ja Kovesjärven välistä Majajärven pohjoispuolelta, Mustakeitaan läpi kohti Käenkoskea, joilloin linja kulkisi Käenkoskella kahden rantakiinteistön alueella siten, että kiinteistöjen käyttäminen vaikeutuisi tai estyisi mahdollisesti kokonaan. Kiinteistöt sijaitsevat Keskustan osayleiskaava-alueen A-selvittelyalueella, jonne suoralla rakennuslupamenettelyllä ei ole mahdollista rakentaa, mutta poikkeamis/suunnittelutarveratkaisun kautta rakentaminen voisi olla mahdollista. Voimajohdon sijoittaminen vaikeuttaisi näiden kiinteistöjen käyttämistä oleellisesti, erityisesti kiinteistön [REDACTED] Samaisen kiinteistön alueelle sijoittuu myös muinaismuistokohde, Käenkosken louhos, joka rajoittaa osaltaan kiinteistön käyttöä. Eteläinen reitti kulkisi myös keskeltä Karjanmaan pohjavesialuetta.

Pohjoinen johtoreitti kulkisi Fingridin suunnitelmien mukaan Iso-Kourajärven pohjoispuolelta kohti Alkkiantietä ja siitä kohti Kuivasjärven pohjoispäätä ja siitä kohti olemassa olevaa johtolinjaa ja sitä pitkin kohti Parkanoa. Tälle reittivaihtoehdolle ei sijoitu pohjavesialueita, luonnonsuojelualueita eikä juurikaan asutusta.

Parkanon kaupunginhallitus on antanut asiasta oman lausuntonsa, jossa on esitetty näistä vaihtoehtoista poikkeavaa johtoreittiä. Vaihtoehtoinen reitti muodostuu eteläisemmän johtoalueen jatkoksi siten, että Majajärven pohjoispuolella Latosuontien kohdalla linja jatkuisi suoraan kohti Mustakeidasta ja siitä Vaasantie ylitse kohti Savajärveä ja yhdistyisi Parkanon rautatieaseman pohjoispuolella olemassa olevaan johtoalueeseen. Tämä vaihtoehto kulkisi suurimman osan asumattomalla alueella haitaten vähiten olemassa olevaa asutusta. Samoin johtoalue väistäisi suurelta osin Karjanmaan pohjavesialueen, samoin Käenkosken rakennetun alueen. Miinuspuolena tässä vaihtoehdossa on johtoalueen sijoittuminen Kaitojenvesien Natura-alueelle, jolloin Natura-arviontin tarve tulisi päivittää. Vaihtoehtoinen reitti häiritsisi asuttua ympäristöä kuitenkin vähemmän kuin nyt esitetty eteläinen reitti. Voimajohtolinjan sijoittamista kauemmas asutuksesta tukee myös se STUK eli Säteilyturvallisuuskeskus on suositellut, *että maankäytössä kannattaa noudattaa harkintaa voimajohtojen läheisyydessä*. STUK suosittelee välttämään asuntojen, päiväkotien, koulujen ja muiden vakituiseen oleskeluun tarkoitettujen tilojen rakentamista paikkoihin, joissa magneettikenttä ylittää jatkuvasti 0,4 µT tason. 0,4 µT saattaa ylittyä noin 100 metrin säteellä suurimmista 400 kV tai noin 40 metrin säteellä suurimmista 110 kV johdoista. Stuk:in antamien tietojen mukaan tapauskohtaisesti etäisyydet vaihtelevat kuitenkin paljon.

Ympäristön nykytila ja kehitys

Arviontiohjelmassa tulee kuvata ympäristön nykytila ja tämä arviontiohjelmassa on kuvattu. Linjan kulkureitillä vaihtoehtoisista reiteistä riippuen on kuitenkin noin 10 kilometrin säteellä 1 toiminnassa oleva tuulipuisto ja suunnitteilla Parkano-Kihniö alueella 4 tuulivoima-alueita, jotka osaltaan muuttavat alueen olosuhteita merkittävästi mm. silmällä pitäen esim. linnuston käyttämiä reittejä ja pesimäalueita sekä muun eläimistön elinalueita. Kysymyksen herättää se, voidaanko kuinka luotettavasti yleensäkin arvioida ympäristöön aiheutuvia yhteisvaikutuksia. Suomi on sitoutunut tiukkaan tavoitteeseen vähähiilisyiden tavoittelussa vuoteen 2035 mennessä, joka aiheuttaa välttämättä tarvetta kehittää puhtaita energiamuotoja ja niihin liittyviä hankkeita, mutta osaltaan näillä tavoitteilla voi olla myös haitallisia ja peruuttamattomia vaikutuksia, joita ei liian kiireellisellä aikataululla pystytä huomioimaan riittävästi.

Arviontimenettelyn ja osallistumisen järjestäminen

Hankeesta on järjestetty yleisötilaisuus 17.11.2022, josta oli myös tallenne nähtävissä. Lisäksi johtoalueen välittömässä läheisyydessä olevia maanomistajia on informoitu kirjeitse. Fingridin nettisivuilta löytyy myös kartta johtoreitistä sekä tiedot johtoalueen vaatimasta tilasta kussakin johtolinjan kohdassa. Arviontiohjelman liitteenä olevasta aineistosta, kuten karttaohjelmasta on helppo nähdä voimajohtolinjan sijoittuminen kullakin kiinteistöllä, joten arviontiohjelman voidaa arvioida välittävän hankkeesta riittävästi tietoa; niin hankkeen edistymisestä, vaikuttamismahdollisuuksista sekä rakentamisen ja valmistumisen ajankohdista.

Yhteenvedo Fingridin Kristiinankaupunki-Nokia voimajohtohanke vastaa tarpeeseen, jota tarvitaan alueelle suunnittelussa olevien lukuisten tuulivoima-alueiden liittämiseksi kantaverkkoon. Fingrid ilmoittaa lakisääteiseksi tehtäväkseen sähkön hinnan pysyttämisen yhtenäisenä koko Suomessa. Voimajohtohankkeella on merkittävää vaikutusta yksittäisten henkilöiden omaisuuteen, asumiseen, alueen yhteisiin arvokkaisiin luonnonalueisiin, maisema-arvoihin, eläimistöön, linnustoon yms. ympäristöön liittyviin asioihin. Toisaalta se myös osaltaan

mahdollistaa puhtaamman energian tuottamisen ja Fingridin lakisääteisen tehtävän mukaisen käyttövarmemman sähköverkon ja yhtenäisen sähkön hinnan Suomessa. Energianhinnan ollessa kohtuuttoman korkea arviontiohjelman laadinnan hetkellä Suomessa, on ainoastaan kohtuullista, että hankkeella on osaltaan kohtuullistava vaikutus energian hintaan myös loppukäyttäjille.

Oheisaineistona:

Lausuntopyyntö
YVA-ohjelma liitteineen;
Karttalehdet 1-21,
Vaikutusten merkittävyyden arvioinnissa käytettävät kriteerit
Natura-arviointien velvollisuuden selvittäminen
Kuulutus
Tiedoksi voimajohto yva Kristiinankaupunki-Nokia

Valmistelija:

rakennustarkastaja Raisa Karinsalo-Manninen puh. 044 7865 651

Esittelijä	Rakennustarkastaja Raisa Karinsalo-Manninen
Päätösehdotus	Rakennus- ja ympäristölautakunta yhtyy päätösehdotuksessaan Parkanon kaupunginhallituksen lausuntoon, että voimajohtolinja kulkisi Parkanon alueella joko pohjoisempaa reittiä Kuivasjärven pohjoispuolta tai sitten etelämmäs suunniteltua reittiä muokataan siten, että se ylittää Vaasantien ja Savajärven ja yhtyy olemassa olevaan voimalinjaan rautatieaseman pohjoispuolella, jolloin sen aiheuttama häiriö asutukselle olisi pienempi kuin Fingridin suunnitelmassa esitetyn reitin. Poikkeusjärven läsinpuolella kulkeva reitti on suositeltava asutuksen väljyyden vuoksi.
Käsittely	Keskustelussa tuli esille puutteita yva-ohjelmassa: Natura-arviointien velvollisuuden selvittäminen. Lautakunta katsoo, että Fingridin tekemä Natura-arviointien velvollisuuden selvittäminen (Liite 3) on Häädetkeitaalle sijoittuvan petolintureviirin osalta puutteellinen, ja että liitteessä esitetty häiriövaikutusten arvionti perustuu väärin johtopäätöksiin. Tarkempaa Natura-arviointia pidetään välttämättömänä. Lisäksi voimajohdon linjauksessa pitää ottaa huomioon, että Majajärvelle ja Vuorijärven pohjoisosiin kerääntyvä keväät- ja syysmuuton aikana satoja lintuja joista suurin osa joutsenia. Joutsenten törmäysriski sähköjohtoihin on erityisen suuri. Keskustelun jälkeen rakennustarkastaja antoi uuden ehdotuksen.
Uusi ehdotus:	Rakennus- ja ympäristölautakunta yhtyy lausunnossaan Parkanon kaupunginhallituksen lausuntoon, siten että etelämmäs suunniteltua reittiä muokataan siten, että se ylittää Vaasantien ja Savajärven ja yhtyy olemassa olevaan voimalinjaan rautatieaseman pohjoispuolella, jolloin sen aiheuttama häiriö asutukselle olisi pienempi kuin Fingridin suunnitelmassa esitetyn reitin. Poikkeusjärven läsinpuolella kulkeva reitti on suositeltava asutuksen väljyyden vuoksi. Lisäksi käsittelyssä esille tulleet puutteet Natura-arviointien velvollisuuden selvittämisestä Häädetkeitaalla ja joutsenten keväät- ja syysmuuttoon liittyvät törmäysriskit tulee huomioida yva- ohjelmassa.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Rakennus- ja ympäristölautakunta 05.09.2023 § 80

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ilmoittaa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukaisesti Fingrid Oyj:n Kristiinankaupunki-Nokia 400 +100 kilovoltin voimajohtohankkeen PIRELY/ 1786/2022 ympäristövaikutusten arviointiselostuksen ja luononsuojelulainen mukaisen Natura-arvioinnin vireilläolosta hankkeen vaikutusalueella ja pyytää vaikutusalueella olevien tahojen lausuntoa asiasta.

Parkanon rakennus- ja ympäristölautakunta on edellisen kerran käsitellyt asiaa kokouksessaan 13.12.2022, jossa lautakunta yhtyi Parkanon kaupunginhallituksen lausuntoon siitä, että sähkölinjan sijoittaminen Parkanon kaupungin alueelle aiheuttaisi pienimmän mahdollisen haitan kulkiessaan eteläistä reittiä siten, että Latosuontien kohdalta linja jatkuisi kohti Mustakeidasta Vaasantien ylitse kohti Savajärveä ja yhdistyisi Parkanon rautatieaseman pohjoispuolella olemassa olevaan johtoalueeseen.

Arviointiselostuksessa voimajohdon reittivaihtoehtoihin on tehty muutamia muutoksia myös Parkanon alueelle sijoittuvilla osuuksilla, mutta ei kuitenkaan Parkanon kaupungin ehdotelman mukaisesti. Karvian ja Parkanon välillä 400+110 kilovoltin voimajohto sijoittuu pääosin uuteen maastokäytävään. Voimajohtoreitti on yhtenevä ensimmäisen kolmen kilometrin matkalta, jonka jälkeen tarkastellaan kahta uuden maastokäytävän reittivaihtoehtoa, pohjoista ja eteläistä. Pohjoisen reittivaihtoehdon pituus on 45 kilometriä. Tästä uuteen maastokäytävään sijoittuu noin 27 kilometriä ja nykyisen voimajohdon rinnalle noin 18 kilometriä. Uuteen maastokäytävään sijoittuva johto-osuus on suunniteltu Alkkianvuoren ja Kuivasjärven pohjoispuolelta Iso Vakerinmäelle. Iso-Vakerinmäeltä etelään johtoreitti jatkuu nykyisten voimajohtojen itäpuolella Parkanoon saakka.

Eteläinen reittivaihtoehto sijoittuu kokonaan uuteen maastokäytävään. Eteläisen reittivaihtoehdon pituus on alavaihtoehdosta riippuen noin 31-32 kilometriä. Eteläisen reittivaihtoehdon Saukonsuon ja Pirttijärven eteläinen alavaihtoehto on suunniteltu Majajärven pohjoispuolelta Parkanoon. Eteläisellä reittivaihtoehdolla tarkastellaan myös Saukonsuon ja Pirttijärven pohjoista alavaihtoehtoa.

Parkanon ja Nokian välille rakennetaan yksi 400+110 kilovoltin voimajohto, jonka reitti poikkeaa paikoin nykyisen voimajohdon rinnalta asutuksen ja luontoarvojen huomioimiseksi. Parkanon eteläiseltä suunnittelualueelta etelään tarkastellaan kahta uuteen maastokäytävään sijoittuvaa voimajohtoreittiä, läntistä ja itäistä Poikkeusjärven vaihtoehtoa. Jaakkolankylästä/Holmankylästä uusi voimajohto sijoittuu tarvittaessa puolia vaihdellen nykyisen voimajohdon itä- tai länsipuolelle.

Arviointiohjelmavaiheessa rakennus- ja ympäristölautakunta linjasi, että eteläinen voimajohtoreitti kaupungin esittämin muutoksin olisi Parkanon kaupungille edullisin vaihtoehto, mutta tätä ei arviointiselostuksen aineestoon ole päivitetty näin, vaan voimajohtoreitteihin on tehty pieniä muutoksia, jotka eivät vaikuta kaupungin kannalta epäedullisimpaan kohtaan eli Käenkosken alueeseen. Voimajohtoreitti on yhä muutoksista

huolimatta linjattu kulkemaan melkein Käenkosken läpi. Näyttäisi siltä, että edullisinta kaupungin kannalta tässä tapauksessa on liputtaa Kuivasjärven pohjoispuolitse kulkevan reitin puolesta, joka kulkee alkumatkan uutta johtoreittiä, mutta asettuu sitten vanhan johtoreitin rinnalle kulkiessa kohti Parkanoa. Verrattaessa tätä vaihtoehtoa eteläiseen Karvia – Parkano väliseen reittiin, niin vaikuttaisi, että tälle osalle osuu vähemmän asutusta. Olemassa oleva johtoreitti vaikuttaa myös paremmalta vaihtoehdolta kuin täysin uusi eritoten, kun eteläisen johtoreitin läheisyyteen pohjoispuolelle sijoittuu myös Lylyharjun tuulivoima-alue, jolloin alue pirstoutuu huomattavasti.

Parkano-Nokia välisellä osuudella Poikkeusjärven itäpuolelle sijoittuva johtolinja sijoittuu vähemmän asutulle alueelle, joten tämä vaihtoehto on suositeltavampi kuin läntinen vaihtoehto, joka halkoo Jaakkolankylää.

Oheisaineistona:

Lausuntopyyntö Yva-selostuksessa ja Natura-arvioinnista

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Karttalehdet 1-10 ja 11-21

Vaikutukset kartalla osa 1 ja 2

Natura-arviointi

Päivitys Natura tarvearvio

Yhteysviranomaisen lausunto yv-arviointiohjelmasta

Viranomaisen lausunnon huomioiminen arviointiselostuksessa

Lausuntojen ja mielipiteiden huomioiminen arviointiselostuksessa

Tiedoksi yhdistyksille

Ilmoitus yleistiedoksiannosta ja Natura-arvioinnista

Kuulutus

Huomionarvoiset lajit (salassa pidettävä)

Valmistelija :

rakennustarkastaja Raisa Karinsalo-Manninen p. 044 7865 651

Esittelijä

Rakennustarkastaja Raisa Karinsalo-Manninen

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristölautakunta lausuu päätösehdotuksessaan, että voimajohtolinja kulkeisi Parkanon alueella pohjoisempaa reittiä Kuivasjärven pohjoispuolelta, mikäli eteläisen reitin kulkua ei voida muuttaa kulkemaan pohjoisempaan, kuten aiemmin arviointiohjelman lausunnossa linjattiin. Poikkeusjärven länsipuolella kulkeva reitti on Parkanon kaupungin kannalta suositeltavampi alueella sijaitsevan asutuksen väljyyden vuoksi.

Käsittely

Esityslistan julkaisemisen jälkeen rakennustarkastajalle on toimitettu 3 huomautusta, koskien esityslistalle valmisteltua lausuntoa. Huomautuksen ovat lähettäneet Pohjois-Parkanon Kyläseura, Lamminkosken Kyläseura, sekä [REDACTED]

Keskustelun kuluessa tuli esille, että Parkanon kaupunki ja Karvian kunta ovat saaneet valtiolta määrärahan Lauhanvuori-Hämeengas Geoparkin Alkkianvuoren alueen luontopalveluiden ja virkistyskäytön kehittämiseen. Alueen palveluiden ja reittien suunnitteluissa tuli esille, että mikäli pohjoinen linjaus toteutuu Parkanossa, Fingridin Kristiinankaupunki-Nokia voimajohto tulisi kulkemaan täsmälleen suunnitellun uuden vaellusreitit päältä Alkiassa Kivisenmäen kohdalla. Koska myönnetty määräraha tulisi käyttää vuoden 2024 loppuun mennessä, haluaisimme tietää hyvissä ajoin,

onko vielä voimalinjan yleissuunnitteluvaiheessa mahdollista siirtää linjausta Kivisenmäen pohjoispuolelle. Myös Alkkiankankaan kohdalla olisi tarvetta siirtää linjaa pohjoisen suuntaan kauemmaksi entisen Metsäntutkimuslaitoksen ulkomaisten puulajien puulajikoekentistä. Geoparkin palvelurakenteiden kehittämisen vuoksi nämä muutokset olisivat tarpeellisia.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti, käsittelyssä esille tullein lisäyksin.

Merkitään, että tekninen johtaja Kari Santikko poistui kokouksesta klo 19:15, tämän pykälän käsittelyn aikana.

Rakennus- ja ympäristölautakunta 07.05.2024 § 52
335/00.04.03/2022

Pirkanmaan ELY-keskus on 22.11.2023 päivätyllä täydennyspyynnöllään pyytänyt täydentämään 3.8.-2.10.2023 nähtävillä ollutta Fingrid Oyj:n Kristiinankaupunki-Nokia 400 + 110 kilovoltin voimajohtohankkeen YVA-selostusta. Täydennyspyynnön pääsisältö koskee Natura-arvioiteja, liito-oravaa, ekologisia yhteyksiä ja vedenottoa. YVA-selostusvaiheen palautteen ja yhteysviranomaisen täydennyspyynnön perusteella tässä YVA-selostuksen täydennyksessä on tutkittu mahdollisuudet tarkistaa johtoreittejä ympäristövaikutusten ehkäisemiseksi ja lieventämiseksi.

Tarkistuksia on tehty yhteensä kuudessa kohdassa voimajohtoreittiä. Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen täydennyksessä tarkasteltavat voimajohtoreitit, niiden perusratkaisut ja vaihtoehdot sekä johtoalueen maa-alan tarve ovat pääpiirteissään samat kuin selostusvaiheessa. Isojoki-Kankaanpää johto-osuudella muodostettiin uusi puolenvaihdon mahdollistava vaihtoehto Möksännevan alueelle luontokohteiden ja asutuksen huomioimiseksi. Fingrid tutkii tämän reittivaihtoehdon toteuttamismahdollisuuksia yhdessä tuulivoimatoimijan kanssa. Kankaanpää-Karvia johto-osuudelle muodostettiin Karvian Kauramaan alueelle uusi reittivaihtoehto nykyisen voimajohdon pohjoispuolelle liito-oravan huomioimiseksi ja johtoreitin lyhentämiseksi. Tämä vaihtoehto edellyttää pohjoispuolelle sijoittuvien rakennusten ostamisesta, mistä Fingrid käy neuvotteluja yhteisymmärryksessä maanomistajan kanssa. Uudella reittivaihtoehdolla on korkeintaan kohtalaiset vaikutukset Kauramaan alueen asuinrakennuksiin, ja vaikutukset ovat läntistä ja keskimmäistä reittivaihtoehtoa vähäisemmät. Karvia-Parkano johto-osuuden pohjoisella päävaihtoehdolla voimajohtoreittiä tarkistettiin siten, että kahteen arvokkaaseen luontokohteeseen ja liito-oravan elinympäristöön ei kohdistu vaikutuksia. Parkano-Nokia johto-osuudella voimajohtoreittiä tarkistettiin Poikkeusjärven läntisen reittivaihtoehdon osalta idemmäksi elinkeinotoiminnan jatkumisen helpottamiseksi. Lisäksi Kaakkurijärvien alueella Alinenjärven läntistä reittivaihtoehtoa tarkistettiin länteen Kaakkurijärvien linnustoon kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi.

Voimajohtoreiteille tai niiden välittömään läheisyyteen sijoittuu yhteensä yhdeksän liito-oravan elinympäristöä. Karvia-Parkano ja Parkano-Nokia johto-osuuksilla liito-oravan tunnistettuihin elinympäristöihin ei aiheudu vaikutuksia missään reittivaihtoehdossa. Karvia-Parkano johto-osuudelle uuden maastokäytävän alueelle sijoittuu Pirkanmaan viherrakenneselvityksessä määritelty luonnon ydinalue. Voimajohto ei vaikuta liito-oravan elinalueisiin tai lajin kulkuyhteyksiin ja vaikutukset

Alkkianneva-Lylynevan alueeseen on arvioitu vähäisiksi. Yleisesti ottaen voimajohdon rakentaminen vaikuttaa vähäisessä määrin ydinalueen ekologisiin yhteyksiin, mutta ei vaikuta merkittävästi lajien liikkumiseen alueella. Voimajohdon vaikutukset ekologisiin yhteyksiin arvioidaan vähäisiksi Karvia-Parkano johto-osuudella sekä eteläisessä että pohjoisessa päävaihtoehdossa. Parkano-Nokia johto-osuudella luonnon ydinalueet ja ekologiset yhteydet painottuvat johto-osuuden eteläosaan. Pinsiönkankaan vaihtoehtojen seudulla luonnon ydinalueiden verkoston muodostaa Pinsiön alueelle sijoittuva luonnon ydinalue yhdessä Pinsiön-Matalusjoen Natura-alueen kanssa. Parkano-Nokia johto-osuudelle sijoittuvien luonnon ydinalueiden pohjoispuolelle sijoittuu ekologinen yhteys, joka ulottuu Satakuntaan saakka. Hämeen kangas-Jyllin ja Vatulanharju-Ulvaanharjun väliset alueet muodostavat keskeisen geologisesti arvokkaan ekologisen yhteyden. Vaikutukset ekologisiin yhteyksiin Parkano-Nokia johto-osuudella arvioidaan vähäiseksi.

Havainnot ympäristövaikutusten arviointiselostuksen täydennyksestä

Liito-oravat

Yva -selostuksen täydennyksen tavoitteena on ollut tutkia mahdollisuuksia tarkistaa johtoreittejä siten, että ympäristövaikutukset eläimistöön, pohjavesiin ja ekologisiin yhteyksiin olisivat mahdollisimman vähäiset. Tekstin kappaleessa 3.1 Karvia-Parkano ja Parkano-Nokia välisellä osuuksilla oleviin liito-oravan tunnistettuihin elinympäristöihin ei täydennetyssä ympäristövaikutusten arvioinnissa johtoalueen rakentamisella arvioida aiheutuvan vaikutuksia missään reittivaihtoehdossa. Kuitenkin koska Parkano-Nokia johto-osuus sijoittuu tilastollisten mallien perusteella liito-oravakannan painopistealueelle, johto-osuudelle suunnitellaan perustettavaksi kaksi viherkäytävää lieventämistoimenpiteenä. Tekstin s. 4 taas todetaan, että Parkano-Nokia johto-osuuden eteläosassa voimajohto sijoittuu pääosin nykyisen voimajohdon rinnalle lukuun ottamatta poikkeuksia, jotka on mainittu kappaleessa 4.4.3. Johtoalueen leveydeksi muodostuu nykyisen voimajohtoreitin rinnalla pääsääntöisesti noin 84 metriä, mistä noin 64 metriä on puutonta aluetta. Kaakkurinjärven seudulta Nokialle saakka voimajohtoalueen leveydeksi nykyisen voimajohdon rinnalla muodostuu 101-116 metriä, josta johtoaukean leveys on 81-96 metriä. Uudessa maastokäytävässä voimajohtoalueen leveys on 62 metriä, mistä puutonta johtoaukeaa on noin 42 metriä. Tekstissä arvioidaan kuitenkin, että vanhan johtokäytävän viereen sijoittamisella on vähemmän haitallisia vaikutuksia, koska metsäalan menetys on pienempi. Tekstissä myös todetaan, että leveämpien johtokäytävien osalla, liito-oravien liikkuminen voi heikentyä johtoalueen levenemisen seurauksena.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen täydennys on täynnä ristiriitaista tietoa. Melkein peräkkäisissä kappaleissa on todettu toisaalta, että minkäänlaisia vaikutuksia ei johtoalueen rakentamisella arvioida olevan esim. liito-oravan elinympäristölle ja liikkumisella ja seuraavassa kappaleessa asia on todettu olevan päinvastoin, että jonkin asteisia vaikutuksia saattaa olla. Johtokäytävät ovat leveitä; puutonta aluetta voi olla kohdasta riippuen 64 m – 96 metriä. Liito-orava liikkuu helposti latvusyhteyksiä pitkin >10 m korkeassa metsässä. Puulajeilla ei ole väliä. 20–30 m aukkojen ylitys onnistuu liitämällä. Liito-orava kykenee liitämään matkan, joka on kolme kertaa puun pituus. Näinkin leveillä johtoalueilla vaikutusta liito-oravien elinympäristöön ja liikkumiseen tulee olemaan heikentävästi tai jopa estävästi, vastoin kuin tekstissä paikoin väitetään.

Suomen Luonnonsuojeluliiton oppaassa on tiedotettu, että liito-oravametsässä ei pidä tehdä avohakkuita. Ydinalueen ympärillä avohakkuita ei pidä tehdä 150 metrin säteellä. Sillä alueella metsänkäsittelyä voidaan tehdä yläharvennuksin, erirakenteisena ja lehtipuita säästäen. Reviiriä laajemmalla alueella on tärkeää säilyttää ja luoda metsäisiä yhteyksiä eri reviirien välille. Reviirin ydinalueen ulkopuolella voidaan tehdä erirakenteistavia harvennushakkuita, mutta harvennuksissa tulee säilyttää lehtipuita, ainakin yksittäisiä suuria kuusia ja alueen sekametsä rakenne. Johtoalueella ei isojen puiden säilyttäminen ole mahdollista linjojen alapuolisilla osilla. Positiivisena seikkana on kuitenkin kuuden eri viheryhteyksikäytävän perustaminen johtoreitin varrelle.

Pohjavedet

Voimajohtohanke kulkee yhdeksän luokitellun pohjavesialueen läpi ja sivuaa kahta pohjavesialuetta. Voimajohtohanke ei ole hanketyyppinä uusi, joten kokemuksia vaikutusten tunnistamiseen ja vaikutusalueeseen on kertynyt runsaasti. Lähtökohtaisesti pohjavesialueilla noudatetaan voimajohtohankkeissa hyviä rakentamis- ja toimintatapoja. Pylväitä sijoitetaan pohjavesialueille mahdollisimman vähän ja erityisesti vältetään lievealueita, joilla voi esiintyä pohjaveden purkautumista. Teoreettisesti rakentamisen aikana pohjaveden laadulle saattaa aiheutua jonkin asteinen riski.

Oheisaineistona:

Lausuntopyyntö täydennetty YVA-selostus

Vaikutuskartat täydennetty YVA-selostus

YVA-selostuksen täydennys 2024

Natura-arvioinnit A-D

Karttalehdet täydennetty YVA-selostus

Kuulutus täydennetty YVA-selostus

Valmistelija:

Rakennustarkastaja Raisa Karinsalo-Manninen p. 044 7865 651

Esittelijä

Rakennustarkastaja Raisa Karinsalo-Manninen

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristölautakunta kommentoi YVA-selostuksen täydennys-tä siten, että paikoin teksti erityisesti liito-oravaan liittyvässä arvioinnissa vaikuttaa sekavalta ja epä johdonmukaiselta. Vaikutuksia arvioidaan vähäi-siksi, vaikka rakenteilla olevat johtokäytävät ovat leveitä puuttomia alueita, joiden synnyttämistä perinteisesti liito-orava-alueilla tulee välttää. Melkein perättäisissä kappaleissa vaikutusten todetaan olevan vastakkainen kuin aiemmassa tekstikappaleessa. Tekstistä välittyy epä johdonmukainen viesti ja se ei herätä luottamusta. Tekstistä myös välittyy tunne, että vaikutuksia vähätellään.

Osa johtoalueesta sijoittuu pohjavesialueille. Rakentamisvaiheessa tästä saattaa aiheutua riski pohjaveden laadulle. Pylväiden pystyttämistä pohjavesialueella tulee välttää. Parkanon rakennus- ja ympäristölautakunta pitää linjavaihtoehtoa I-J on parhaana vaihtoehtona, koska voimajohtoa ei tarvitse tällöin sijoittaa pohjavesialueille eikä myöskään suojelualueille

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.